

Oponentský posudek diplomové práce

Bc. Márie Spišákové, DiS.

Etická výchova a její východiska ve srovnání s praxí etické výchovy ve Slovenské a České republice

Formální a jazyková stránka:

Práce obsahuje 99 stran textu, čímž překračuje rozmezí stanovené fakultou. Text samotné práce vykazuje místa, která mohla být podstatně kratší, zato vzhledem k tématu omezena na podstatné problémy. Například kapitola 1.1.3 Zamyšlení nad etickými systémy v západním myšlení: mezi myšlenky shrnující předchozí představení různých filosofických etických škol autorka vsunuje další nové informace, navíc nelogicky zachází k obranám života podle křesťanských hodnot a věnuje se zcela parciálním tématům (např. problému metody přirozeného plánování rodičovství ve vztahu k textům Jana Pavla II.) Důsledky pro etickou výchovu v této kapitole nevyvozuje z představených etických koncepcí, ale z vlastní subjektivní životní epizody. Kapitola o Filosofii výchovy je zařazena do práce nad rámec tématu.

Práce je dělena pouze do dvou kapitol, takže autorka posléze využívá dalšího dělení až na podkapitoly 4. řádu, dělení je však logické a odpovídá struktuře i obsahu práce.

V textu se autorka odvolává na 83 odborných pramenů (v seznamu nerozlišuje tištěné a elektronické zdroje), z toho na 9 cizojazyčných, což je vzhledem k ostatním pracím obhajovaným na TF vyšší počet, než jaký je obvyklý. V textu cituje korektně.

Až na malé výjimky se v práci nevyskytují tiskové ani gramatické chyby, také styl vyjadřování autorky lze hodnotit jako vyspělý, pouze občas se přizpůsobuje populárně vědeckému zdroji vyjadřování (viz A Haas).

Obsahová stránka:

Po obsahové stránce působí práce poněkud nevyváženým dojmem. Střídají se pasáže analytické s výborným způsobem argumentace (např. na s. 78 nápaditým způsobem stanovuje kritéria pro svá srovnání české a slovenské etické výchovy s filosofickými východisky etické výchovy, v jiných místech jsou obsahově sdělení autorky nejasná (např. pojetí významu „dobré vůle“ u Kanta), na několika místech lze nalézt pasáže, které jsou argumentačně zcela nepodložené. Jde zejména o pokus autorky (viz s. 69) rozšířit Kohlbergovu teorii morálního vývoje o 4. stádium opírající se o nadpřirozenou rovinu života. Lidská morálka se i v rámci křesťanské argumentace opírá o racionální zdůvodnění, problém argumentace „ze zjevení“ ve vztahu k lidské racionalitě je otázka, kterou řeší morální teologie, a to nikoliv na empirické rovině, o kterou se opírá psychologické pojetí Kohlbergovo. A je to vážná teologická otázka. V žádném případě však nelze směřovat psychologické empirické výzkumy s logikou teologické argumentace, která navíc pochází z povrchní interpretace jednoho biblického příběhu.

K obsahové stránce mám ještě následující méně závažné připomínky:

Na s. 71 (a dalších) opírá autorka svůj výklad o populárně vědeckou práci A. Haase a v této logice používá řadu neoborných termínů (např. „morální svalstvo“). Výklad také není slibovanou psychologickou teorií, ale spíše řadou pedagogických rad pro situace morální výchovy dětí.

Teologická
fakulta
Faculty
of Theology

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Na s. 51 zaměňuje pojem neformální logika za pojem formální logika.

S. 52: Termín „hledající společenství“ je pojem pocházející z pragmatické filosofie, o které se však autorka před tím v žádné kapitole nezmiňovala. Ptám se dále, z jakých předchozích konstatování vychází, když klade důraz na učení prožitkem a vlastní zkušeností?

V kapitole 1.1.3.2 autorka v rámci tzv. „nemorálních etických teorií“ tvrdě kritizuje situační etiku pro její občasné neshody s křesťanskou morálkou: Ptám se, zda je kritériem správnosti etické teorie její křesťanskost nebo nesprávnost v její argumentaci?

Závěr:

Práce zabírá svým rozsahem větší prostor, než jaký dovoluje TF JU, přičemž obsahuje řadu textů, které souvisí s tématem buď okrajově, nebo vůbec. Jinak je po formální stránce zpracována pečlivě. Hlavní její nedostatek je v nevyváženosti argumentačních přístupů autorky. Zejména pro neadekvátní aplikaci teologické argumentace na empiricky zakotvenou psychologickou teorii není možné práci hodnotit výrazně lepší známkou.

Navrhovaná známka:

Dobře

Doc. PhDr. Ludmila Muchová, Ph.D.